

HOTĂRÎRE

” 30 ” iulie 2014

Nr. 179

mun. Chișinău

Cu privire la recomandarea dlui Paul Goma,
scriitor și militant anticomunist român,
pentru participare la concursul pentru
decernarea Premiului Național

Examinând dosarul de participare a dlui Paul Goma la concursul pentru decernarea Premiului Național, Academia de Științe a Moldovei a constatat că Paul Goma (n. 2 octombrie 1935 în satul Mana, comuna Vatici, județul Orhei, Basarabia) este un scriitor și militant anticomunist român, stabilit la Paris, poate cel mai cunoscut disident din timpul României comuniste și unul dintre cei mai cunoscuți scriitori postbelici.

Odată cu cedarea Basarabiei fostei URSS, în urma *Pactului Molotov-Ribbentrop*, familia Goma s-a refugiat în România.

Paul Goma s-a arătat din tinerețe animat de un spirit contestatar, declarînd că *persecutarea sau escamotarea unui cetățean rentează pentru putere, numai dacă rămîne necunoscut*. În mai 1952, elev în clasa a zecea a liceului ”*Gheorghe Lazăr*” din Sibiu, Goma a fost convocat la Securitate și reținut opt zile, după care a fost exmatriculat din toate școlile din țară, deoarece susținuse în școală cauza unor persoane anchetate și arestate sub acuzația de anticomunism. A reușit totuși să se înscrie la liceul ”*Radu Negru*” din Făgăraș, pe care l-a absolvit în iunie 1953. În 1954 a susținut simultan examene de admitere la Universitatea din București la filologie română și la Institutul de literatură și critică literară ”*Mihai Eminescu*”. A reușit la amîndouă, dar a ales Institutul. A apărut pentru prima dată ”*cazul Goma*”. După înfrîngerea revoluției maghiare din 1956 de către trupele sovietice, în luna noiembrie a aceluiași an, Paul Goma și-a predat în semn de protest carnetul de membru UTM. A fost arestat în noiembrie 1956, acuzat de ”*tentativă de organizare de manifestație ostilă*”. În martie 1957 a fost condamnat la doi ani de închisoare corecțională, pe care i-a executat la închisorile Jilava și Gherla.

Neputîndu-se reînmatricula în anul III la Institutul ”*Mihai Eminescu*”, în vara anului 1965 a dat din nou examen de admitere la facultatea de filologie a Universității din București.

În 1971 a fost propus pentru a fi exclus din PCR, din cauza publicării integrale a romanului ”*Ostinato*” în RFG, la editura Suhrkamp, pe care cenzura i-l ciopîrtise în țară.

În 1977 Goma a reușit să trimită la postul de radio occidental *Radio Europa Liberă* o scrisoare deschisă în care cerea guvernului României respectarea drepturilor omului în România. Scrisoarea a fost difuzată de postul de radio. În consecință, a fost permanent urmărit, apoi arestat și bătut de Securitate. Însă, fiind bine cunoscut în Occident și repertoriat de organizația neguvernamentală împotriva încălcării drepturilor omului, *Amnesty International*, Goma nu mai putea fi judecat și condamnat fără a stîrni proteste în străinătate.

La 20 noiembrie 1977 Goma, împreună cu soția și copilul, au fost decăzuți din cetățenia română și expulzați în Franța. Ajunși la Paris, au cerut azil politic. Aici Goma și-a continuat lupta împotriva regimului comunist de la București și a conducătorului lui, Nicolae Ceaușescu. Ca reacție la activitatea sa anticomunistă, a fost ținta unui atac cu colet-capcană și a unei tentative de asasinat puse la cale de regimul de la București.

Paul Goma și familia locuiesc în continuare în Franța. Nu este membru al Uniunii Scriitorilor, din care a fost exclus în 1977 de conducerea de atunci.

Goma a fost până în anul 2013, când a obținut cetățenia Republicii Moldova, apatrid. Lupta sa împotriva comunismului a luat cu timpul un aspect din ce în ce mai naționalist și sceptic față de Occident, Goma începând prin a refuza în 1980 oferta de a primi cetățenia franceză, primită în același timp de scriitorul ceh Milan Kundera.

A publicat la *Editura de Stat pentru Literatură și Artă* romanul *Ostinato* și a debutat la revista *Luceafărul* cu povestirea *Cînd tace toba* (1966). În vara anului 1967 a trimis în occident prima variantă, necenzurată, a romanului *Ostinato*.

După 1989 i s-au publicat și în România o parte din cărți. I-au apărut articole în revistele *Vatra, Familia, Timpul, Jurnalul literar*.

În 2002, Paul Goma a publicat eseul *Săptămîna roșie 28 iunie-3 iulie sau Basarabia și Evreii*, în care descrie ”atrocități comise de populația neromână (în special, evrei) în timpul retragerii trupelor și administrației române din Basarabia și Bucovina, de după ultimatumurile sovietice din iunie 1940.”

Având în vedere cele menționate, Consiliul Suprem pentru Știință și Dezvoltare Tehnologică al Academiei de Științe a Moldovei **HOTĂRĂȘTE:**

Se recomandă candidatura dlui Paul Goma, scriitor și militant anticomunist român, pentru participare la concursul de decernare a Premiului Național al Republicii Moldova în domeniul culturii și artei pentru întreaga activitate profesională.

**Președinte,
academician**

**Secretar științific
general interimar,
doctor habilitat**

Gheorghe DUCA

Aurelia HANGANU